

Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Görüşleri

 ERHAN DURAN^a ADEM BAYAR^b

Geliş Tarihi: 31.07.2019 | Kabul Tarihi: 24.10.2020

Öz: Bu çalışmada öğretmenlerin sosyal medya kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden, olgubilim deseni kullanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar sosyal medya kavramına ilişkin algıları; iletişim, paylaşım, kişisel bilgi, sanal bilgi, araç, tehlike, sosyalleşme, dünya, zaman makinası ve hırsız şeklindedir. Ayrıca öğretmenler sosyal medya ve eğitim ilişkisini; katkısı yoktur, muazzam kaynak, eğitim bazlı, aktiflik, faydalıdır, güçlü ilişkiler-sosyallik, çekingenlik, esin kaynağı ve evdeki okul olarak sıraladıkları görülmüştür. Ayrıca öğretmenler sosyal medyanın eğitim alanında daha verimli kullanılmasına yönelik görüşlerini de eğitim alanıyla ilgili paylaşımlar yapmaları gerektiği, eğitim sayfalarını ve gruplarını takip etmeleri gerektiği, iletişim ve bilgi paylaşımında kullanılması gerektiği ve çalışmaların ve yeni gelişmelerin takip edilmesi gerektiği şeklinde sıraladıkları görülmüştür. Sonuç olarak öğretmenlerin sosyal medyayla ilişkileri ve kullanım düzeyleri çeşitlilik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, öğretmen, eğitim, nitel araştırma.

^a Amasya Üniversitesi, SBE, Eğitim Bilimleri Programı
erhanduran66@gmail.com

^b Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Teachers' Opinions about Using Social Media

Abstract: The purpose of this research is to reveal teachers' opinions about using social media. This research has been conducted by a phenomenological research design. The data has been collected by semi-structured interview technique. After analyzing the collected data, the participants' perceptions about social media are; communication, sharing, personal-information, virtual-information, vehicle, danger, socialization, world, time-machine, and thief. Furthermore, teachers determine the relationship between social media and education as no contribution, excellent resource, educational based, activity, useful, powerful relationships-sociality, shyness, source of an idea, and home-school. Teachers offer some recommendations to use social media more effectively: education sharing should be increased, education pages and groups should be more followed, social media should be used for the aim of communication and information sharing, and current studies and developments should be followed. Consequently, the researchers have concluded that teachers' perceptions, relationships with social media, and usage levels vary.

Keywords: Social media, teacher, education, qualitative research.

Giriş

Sosyal medya kullanımı ile ilgili literatür incelendiğinde bilgisayar teknolojilerine ve internete bağlılık konusunda tüm dünyada bir artış olduğu görülmektedir (Mestçi, 2007; Muslu ve Bolşık, 2009; Şener, 2009). Bu artış beraberinde internet temelini kullanan sosyal ağlar veya sosyal medya diye isimlendirilen yapı türlerini de hızla arttırmaktadır. Ayrıca sosyal medya uygulamalarının kullanıcı sayısı da her geçen gün hızla artmaya devam etmektedir (Dağhan, Kibar, Çetin, Telli ve Akkoyunlu, 2015). Bu hızlı artışlar yeni bir iletişim ortamını meydana getirmiştir. Sosyal medya; zaman ve mekân gibi bir sınırlama olmadan tartışma ve paylaşımın temel alındığı insani bir iletişim şekli diye tanımlanmıştır (Vural ve Bat, 2010). Günümüzde ise pek çok sosyal ağ siteleri ortaya çıkmıştır. Bu siteler insanlarda etkileşim, çalışma, iletişim ve öğrenme süreçleri gibi birçok alanı yeniden şekillendirmiştir. Ayrıca sitelerin kullanıcı dostu ara yüzleri ve insanı cezbeden yapısı, insanların ilgisini üzerine çekmiştir. İnsanların sosyal ağlarda harcadıkları zaman sosyal ağlar bulunduğu şuna kadar iki kat artmış durumdadır. Bu artışla birlikte farklı amaçlarla, tüm yaş grubundan insanlar sosyal medyayı aktif olarak kullanır hale gelmiştir (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010). Yapılan araştırmalara bakıldığında, son zamanlarda sosyal medyanın yalnızca günlük yaşamda değil aynı zamanda eğitim alanında da gerekliliği güncel tartışma konularından biri olmuştur. (Aydın, 2012; Yüksel ve Olpak; 2014). Bu doğrultuda öğretmenlerin sosyal medya ile ilişkileri ve sosyal medya hakkındaki düşünceleri önem arz etmektedir.

Sosyal ağlar konulu literatür tarandığında, sosyal ağ kavramına yönelik farklı tanımların yapıldığı görülmektedir. Bunlardan birinde sosyal ağlar; sistemli olarak bireylere çeşitli profiller oluşturmayı sağlayan, kişilerle etkileşimde bulunmayı gösteren, temeli internete dayalı bir hizmet olarak tanımlanmaktadır (Boyd ve Ellison, 2007). Başka bir tanıma göre ise sosyal medya, bireyin sınırları belirlenmiş alanda diğer kişilerle

bağlantıda bulunmaya yönelik açık veya yarı açık profil oluşturmasına, etkileşimde bulunulan kişilerin listesini vermesine, diğer bireylerin liste haline getirilen bağlantıları görmelerine ve aralarında gezinmelerine izin veren internet hizmetlerinin bütünü olarak ifade edilmektedir (Büyüksener, 2010).

82.4 milyon Türkiye nüfusunda, 59.3 milyon internet kullanıcısı, 52 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı ve 44 milyon aktif mobil sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Ayrıca insanlar günde ortalama 2 saat 46 dakikasını sosyal medya kullanılarak geçirmektedir (Bayrak, 2019). Bu sonuçlar bile sosyal medyanın insan hayatına ne derece yerleştiğini gün yüzüne çıkartmaktadır.

Yeni iletişim ortamlarının etkilerini, sadece iletişim çerçevesinden değerlendirmek yanlış bir yaklaşım oluşturur. İletişim alanında oluşan yankıları, ekonomik, siyasal ve toplumsal alanlarda da görebilmek mümkündür. Bu alanlar eşliğinde sosyal medya, günümüzde yaşanan gelişmelerin ve değişimlerin karmaşık yapısını anlamaya katkı sağlayacak ve insanlara yol gösterici olacaktır (Kara, 2013). Dünyanın en yaygın sosyal medya siteleri araştırıldığında ilk sıralarda yer alan 6 site ve kullanıcılarına ilişkin sayılar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. En Popüler Sosyal Sosyal Medya Siteleri (Mart-2019)

Sıra	Sosyal Medya Sitesinin İsmi	Kullanıcı Sayısı (yaklaşık)
1.	Facebook	1.500.000.000
2.	Youtube	1.499.000.000
3.	Twitter	400.000.000
4.	Instagram	275.000.000
5.	LinkedIn	250.000.000

Kaynak: EbizMBA, <http://www.ebizmba.com/articles/social-networking-websites>

Tablo 1’de verilen bilgilere bakıldığında 2019 Mart ayı verilerine göre dünyanın en büyük sosyal ağ sitesi olan Facebook’un 1.5 milyardan fazla kullanıcısı bulunmaktadır. Ayrıca sıralamada Facebook’tan hemen sonra Youtube ve Twitter gelmektedir.

Tablo 2. Ülkelere Göre Facebook Kullanıcı Sayıları

Sıra	Ülke	Toplam	Kadın	Erkek	K%	E%	K/E	Kul/Nüf
1	ABD	194.000.000	103.000.000	89.000.000	53,09	45,88	1,16	62,69
2	Hindistan	135.000.000	33.000.000	102.000.000	24,44	75,56	0,32	11,37
3	Brezilya	102.000.000	55.000.000	47.000.000	53,92	46,08	1,17	51,70
4	Endonezya	77.000.000	33.000.000	45.000.000	42,86	58,44	0,73	33,23
5	Meksika	60.000.000	30.000.000	30.000.000	50,00	50,00	1,00	54,76
6	Filipinler	47.000.000	25.000.000	22.000.000	53,19	46,81	1,14	50,05
7	Türkiye	42.000.000	15.000.000	26.000.000	35,71	61,90	0,58	57,84
8	İngiltere	38.000.000	19.000.000	18.000.000	50,00	47,37	1,06	61,53
9	Tayland	37.000.000	19.000.000	19.000.000	51,35	51,35	1,00	57,51
10	Vietnam	35.000.000	16.000.000	19.000.000	45,71	54,29	0,84	39,65

Kaynak: Boomsocial, <http://www.boomsocial.com/Facebook/Ulkeler>, 2019

Tablo 2’deki verilerden ilk 7 ülkenin kullanıcı sayıları ve nüfus oranına bakıldığında Türkiye 57.84’le tüm dünyada ilk 3’te yer almaktadır. Ülkelerin toplam kullanıcı sayısına bakıldığında ABD 194 milyon kullanıcı sayısı ile dünyada en fazla Facebook kullanıcısının bulunduğu ülke durumundayken, Vietnam 35 Milyon kullanıcı sayısı ile 10. sırada yer almaktadır. Ayrıca Hindistan’da 135 milyon kullanıcı olmasına rağmen kullanıcı sayısının nüfusa oranına bakıldığında 11.37 ile kullanıcı sayısı sıralamasında ilk 10 ülkenin en düşük oranına sahip ülke olmuştur.

Yapılan araştırmaya bakıldığında insanlar sosyal medyayı; araştırma yapma, eleştirme ve sorgulama, bir konu hakkında görüş belirtme ve tartışma, işbirlikli öğrenme, materyal payla-

sımı, aktüeliteden haberdar olma, haber takibi yapma, kişi ve grupları izleme ve bulunmak istediği ortamlarda yer almak amacıyla kullanılmaktadır (Tiryakioğlu ve Erzurum, 2011). Bu amaçlar içerisinde sosyal medya kullanarak, işbirlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması, sosyal medya ve eğitim etkileşiminin sağlanabileceği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca sosyal medya, eğitimle ilgili birçok olanak barındırmaktadır. Sosyal medyanın kendine has özellikleri ve olanakları eğitim ve öğretim sürecinin aktif ve işbirlikli öğrenme ile desteklenmesine, öğrenciler arası ve öğretmen öğrenci arası etkileşimi sağlamaya destek olmaktadır (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010).

Yapılan çalışmalarda; Facebook, İstagram gibi uygulamaların, problem çözme ve işbirlikli öğrenme becerilerinin desteklenmesi amacıyla kullanılabilmesi vurgulanmıştır (Kıcı ve Dilmən, 2014). Ayrıca başka bir çalışmada sosyal medyanın sınıf içi etkileşim ve sosyal yaklaşımı olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir (Atıcı ve Özmen, 2012). Tınmaz (2013) sosyal medyayı kullanışlı bir araç olarak belirtmiş ve Facebook gibi sosyal medya uygulamalarının öğretim etkinlikleri alanında ciddi bir kullanım potansiyeli olduğunu; ayrıca sosyal medyanın eğitime destek niteliğinde bir materyal olarak kullanılabilmesini, bireysel farklılık ve eğitimde entegrasyon için alternatif oluşturacağı da ifade etmiştir. Sosyal medya uygulamalarına öğrenciler için sosyal ve kişisel bir anlam yüklense de bunların sosyal öğrenme ortamında geri bildirimler veren uygulamalar olması, eğitim alanında dikkat çekici konuma gelmiştir. Ayrıca sosyal medyanın öğrencileri aktif tüketici konumuna getirmesi ve öğrencilerin motivasyonunu arttırması, eğitimdeki gelişmelere katkı sağladığını göstermektedir (Öztürk ve Talas, 2015).

Sosyal medyanın eğitim ortamına yansımaları üzerine yapılan bir çalışmada, sosyal medyanın eğitim alanı üzerine etkisi yadsınmaz bir durumda kabul edildiği, eğitim ve öğretim ortamları düzenlenirken sosyal medya gibi büyük bir etkiye karşı kayıtsız kalınmaması gerektiği ifade edilmiştir (Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015).

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada öğretmenlerin sosyal medya kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Sosyal medya kavramının tanımı nedir?
2. Sosyal medya ve eğitim nasıl ilişkilendirilebilir?
3. Öğretmenler sosyal medyayı nasıl daha verimli kullanabilirler?

Yöntem

Bu çalışmada araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmalar veri toplama teknikleri bakımından incelendiğinde gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama teknikleri karşımıza çıkmaktadır. Olayları kendi doğal ortamında gerçekçi bir süreç içinde meydana çıkarılmasına yönelik nitel araştırma süreçlerin izlendiği bir çalışma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmacılar insanların meydana getirdikleri kavramlar ve bu kavramların anlamları üzerinde dururlar (Merriam, 2013). Nitel araştırma sosyal sorunların anlamlarını yorumlayıcı yöntemle birlikte araştırma problemlerinin incelenmesi içeren yöntemin kullanımıyla başlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanan araştırmacılar çalışmalarında insan ve mekâna duyarlı olan tümdengelim ve tümevarım verilerinin temalar haline getirilmesiyle verilerin analiz edilmesini içeren nitel yaklaşımı kullanırlar (Creswell, 2013).

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden, olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılarak yapılmıştır (Merriam, 2013). Olgubilim deseni aslında farkında olunan fakat ayrıntılı bir anlayış ve bilgiye sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır. Olgular günlük yaşamdaki olay, deneyim, algı, kavram ve durum şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Belirlenen konuya tamamen yabancı olunmayan fakat tam olarak anlamı kavranama-

yan olguları araştırmak için olgubilim deseni kullanılmaktadır (Creswell, 2013; Merriam, 2013; Yıldırım ve şimşek, 2011). Başka bir tanımla olgubilim; kaynağını bireysel farklılıklardan alır, bireylerin deneyimleriyle ilgilenir, bu deneyim veya olguları analiz eder ve karşılaştırır (Patton, 2014).

Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi; zengin bir bilgiye sahip olduğu düşünölen durumların derinlemesine araştırılmasına olanak sağlayan örnekleme yöntemidir. Amaçlı örneklemin en yaygın türleri tipik, uygun, aykırı, maksimum çeşitlilik, karto- pu ve zincir örnekleme olarak kabul edilebilir (Merriam, 2013). Amaçlı örnekleme türlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği; araştırmacının erişimi kolay, kendisine yakın olan du- rumu seçmesi ve araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması amacıyla kullanılmaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Tablo 3. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

		f	%
Cinsiyet	Erkek	5	50
	Kadın	5	50
Toplam		10	100
Mezun Olunan Lisans Programı	Sınıf Öğretmenliği	5	50
	Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	1	10
	Türkçe öğretmenliği	1	10
	Psikolojik Danışman ve Rehber	1	10
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	2	20
Toplam		10	100
Mezun Olunan Yüksek Lisans Programı	Sınıf Eğitimi	1	10
	Türkçe Eğitimi	1	10
	Yok	8	80

Toplam		10	100
Meslekteki Deneyim	1-5 Yıl	3	30
	6-10 Yıl	2	20
	11-15 Yıl	3	30
	16-20 Yıl	1	10
	21 ve Üzeri Yıl	1	10
Toplam		10	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunu 2019 yılı Nisan ayı itibarıyla görevine devam eden 5 sınıf öğretmeni, 1 din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, 1 Türkçe öğretmeni, 1 psikolojik danışman ve rehber öğretmen, 2 sosyal bilgiler öğretmeni olmak üzere 5'i kadın 5'i erkek toplam 10 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanların kimlik bilgileri etik kurallar gereği gizli tutulmuştur. Katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9 ve Ö10 şeklinde kodlanarak ifade edilmiştir. Ayrıca görüşme sonucunda elde edilen verilere kanıt oluşturması amacıyla bulgular bölümünde yer verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde araştırmacı görüşmede bulunduğu bireyle birlikte ilgili konunun keşfedilmesi gerekir. (Cümlede anlam düşüklüğü var) Araştırmacı araştırmaya konu olan ve araştırma problemleriyle ilgili önemli noktalar yakalarsa, araştırma sorusunun kapsamı genişletilerek, alan derinlemesine incelenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Yarı yapılandırılmış görüşmenin; esnek olması, her katılımcıdan özel bilgiler alınabilmesi, görüşme sorularını içeren bir görüşme kılavuzunun olması ve önceden belirlenmiş ifadelerin bulunmaması bu veri toplama yönteminin avantajlarıdır (Merriam, 2013).

Çalışma için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanırken uzman görüşleri alınmış; 2 öğretmen ile ön görüşme yapılmış; eksik olan yerler tamamlanmış, hatalı olan

yerler düzenlenmiş ve forma son hali verilmiştir. Katılımcıların görüşme sırasında rahat olmalarını sağlamak amacıyla randevu alınan zamanda ve yerde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Görüşmenin eksiksiz yazıya geçirilmesi amacıyla ses kaydının alınması gerektiği, araştırma dışında hiçbir şekilde kullanılmayacağı ve gizlilik esasına uygun olacağı bu yönden kuşku duyulmaması gerektiği ifade edilmiştir. Buna rağmen bazı katılımcılar ses kaydı alınmasını istememiş; ses kaydı vermek istemeyen katılımcıların sözleri ilgili forma araştırmacılar tarafından not edilmiştir. Ses kaydı alınan görüşmecilerin de kayıtları eksiksiz biçimde birebir olarak Word belgesine yazılmıştır. Son olarak elde edilen veriler analiz yöntemlerinden, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir (Creswell, 2013; Merriam, 2013). Betimsel analiz yöntemi, öncesinde belirlenen temalara göre verilerin çözümlenmesini ve yorumlanmasını içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bulgular

Elde edilen veriler araştırma soruları kapsamında hazırlanan görüşme sorularına göre sırayla ele alınmıştır. Böylece “Sosyal medya kavramını nasıl tanımlarsınız?” sorusuna yönelik alınan cevaplar aşağıda verilen tabloda belirtilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Sosyal Medya Kavramına İlişkin Algılar

Tema	f	%	Örnek Cümle
İletişim	4	26	“Kişilerin internet aracılığıyla iletişimde bulunduğu ve paylaşım yaptığı alandır” (Ö2).
Paylaşım	2	13	“İnsanlar tarafından kullanılan hızlı, karşılıklı, kolay olarak bilgi, belge, resim, video gibi paylaşımların da yapıldığı medya türüdür” (Ö8).
Kişisel bilgi	2	13	“İnsanların kişisel bilgilerini paylaştığı sosyal ağ” (Ö5).
Sanal bilgi	1	7	“Sanal bilgi alışverişi” (Ö3).
Araç	1	7	“...öğrenme sürecini bile yeniden şekillendiren araçtır” (Ö4).

Tehlike	1	7	"Tedbir alınmazsa tehlike saçan bir alandır" (Ö7).
Sosyalleşme	1	7	"...insanların sosyalleşmesini engelleyen (aile içinde dahi) alandır" (Ö7).
Dünya	1	7	"İnsanın insanla en çabuk ve basit şekilde iletişim sağlamasını sağlayan kocaman bir dünyadır" (Ö1).
Zaman makinası	1	7	"Bana göre uzakları yakın eden bir zaman makinası iken..." (Ö10).
Hırsız	1	7	"...bazı zamanlarda ise insanın zamanından çalan bir hırsız rolünü üstlenen baş aktördür" (Ö10).
Toplam	15	100	

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların sosyal medya kavramına ilişkin algılarını iletişim, paylaşım, kişisel bilgi, sanal bilgi, araç, tehlike, sosyalleşme, dünya, zaman makinası ve hırsız olarak sıraladıkları görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerden bir tanesi sosyal medya tanımını şu şekilde ifade etmiştir:

...sosyal medya kavramı, bana göre uzakları yakın eden bir zaman makinası iken bazı durumlarda ise mesela; kişinin sosyal medyayı kullanma eğilimi dolayısıyla telefona bağımlılık göstermesi gibi, bu zamanlarda ise insanın zamanından çalan bir hırsız rolünü üstlenen bir baş aktördür... (Ö10, Nisan 2019).

Başka bir katılımcının sosyal medya tanımı ise şu şekilde belirtmiştir:

...sosyal medya; insanların duygu, düşünce, fikir ve bilgilerini sosyal ağ aracılığıyla paylaşması ve insanların sosyalleşmesini engelleyen, aile içi dahi, çok boyutlu tedbir alınmazsa tehlike saçan bir alandır... (Ö7, Nisan 2019).

Araştırmacılar ayrıca katılımcılara "Sosyal medyanın günlük iletişiminizdeki yeri nedir?" gereklilik düzeyi nedir?" sorusunu yöneltmişler ve cevapları analiz etmişlerdir.

Tablo 5. Sosyal Medyanın İletişimdeki Yerine İlişkin Algılar

Tema	f	%	Örnek Cümle
Gereklilik	6	39	“Arkadaşların paylaştıklarını takip ediyorum, gerekli görmüyorum” (Ö6). “Günümüzde gerekli bir konuma sahiptir” (Ö1).
Faydalılık	3	20	“...uzaktaki sevdiğimizle iletişimi güçlendirdiği için faydalı...” (Ö2).
Olmasa olmazlık	3	20	“Sosyal medya günlük iletişimde kişilere faydalı olmakla birlikte gereklik açısından olmasa olmaz değildir” (Ö9).
Vazgeçilmez	1	7	“Günlük iletişimde sosyal medya vazgeçilmez bir hale gelmiştir” (Ö1).
Toplumsallaşma	1	7	“...toplumsallaşmanın sosyal medya olmadan eksik kalacağını düşünüyorum...” (Ö3).
Zaman kaybı	1	7	“Arkadaşlarımın gezdiği, yediği, içtiğini paylaştıklarını takip ediyorum. Hiçbir gerekliliği yok, zaman kaybı” (Ö5).
Toplam	15	100	

Tablo 5 incelendiğinde katılımcılar sosyal medyanın günlük iletişimdeki yerini; gereklik, faydalılık, olmasa olmazlık, vazgeçilmez, toplumsallaşma ve zaman kaybı olarak sıraladıkları tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerden biri sosyal medyanın günlük iletişimdeki yeri ve gereklik düzeyi hakkındaki görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

...günlük iletişimde büyük bir önemi var. Mesafeyi ortadan kaldırması, mesleki çalışmalara güncel haberlere ulaşmada, iş ile ilgili duyurularda, aile-arkadaş iletişimde çok işlevsel. Ayrıca gerekliliği tartışılmaz boyutta. Toplumsallaşmanın sosyal medya olmadan eksik kalacağını düşünüyorum. Tabi ki gerekli alanlarda kullanılması şartıyla... (Ö3, Nisan 2019).

Bir başka katılımcı, yukarıda verilen katılımcıdan farklı olarak görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

...Gereklilik durumu; şart değil, olmasa da olur. Ama böyle daha kolay ve geniş alanı kullanmak güzel oluyor. Herkes milli ve manevi değerlere uygun hareket ederse sosyal medyanın faydasını görebilir inancındayım... (Ö4, Nisan 2019).

Araştırmacılar, çalışmaya katılanlara üçüncü olarak “Sosyal medyada rahatça paylaştığınız ve paylaşmaktan çekindiğiniz bilgiler nelerdir?” sorusunu yöneltmiş ve alınan cevapları analiz etmiştir.

Tablo 6. Sosyal Medya Paylaşımına İlişkin Görüşler

Tema	f	%	Örnek Cümle
Özel Bilgiler	5	38	“...mutlu anların resimleri paylaşılabilir, özel bilgiler paylaşılmamalıdır” (Ö2).
Ev-Aile Yaşantısı	2	15	“rahatça paylaşılmayan bilgiler; siyasi içerikler, kişisel fotoğraflar, ev-aile yaşantısının paylaşılması...” (Ö3).
Gezilen Yerler	2	15	“...çocuklarımın gezdiği yerleri paylaşıyorum” (Ö6).
Milli-Manevi Değerler	1	8	“...milli manevi değerlere yönelik paylaşımları rahatça yapıyorum” (Ö4).
En Olmazlar	1	8	“...artık öyle bir ayrım yok gibi insanlar en olmazlarını dahi paylaşmakta ve göz atmakta, artık psikolojik bir duruma dönüşmüştür” (Ö7).
İş Özeli	1	8	“...haberleşme, iletişimde sıkıntı görmüyorum. Bu manada kullanıyorum. Ama bana özel, aileme ve işime özel şeyleri paylaşmıyorum” (Ö8).
Güzel Sözler	1	8	“...güzel sözler, dini bilgiler paylaşıyorum...” (Ö9).
Toplam	13	100	

Analizi sonucunda araştırmacı, katılımcıların sosyal medyada rahatça paylaştıkları ve paylaşmaktan çekindikleri bilgileri sırasıyla; özel bilgiler, ev-aile yaşantısı, gezilen yerler, milli-

manevi değerler, en olmazlar, iş özele ve güzel sözler şeklinde belirttikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Katılımcılardan bir tanesi sosyal medyada rahatça paylaştığı ve paylaşmaktan çekindiği bilgilere ilişkin düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

...Sosyal medyada rahatça paylaşabildiğim, herhangi bir konu hakkında yazmış olduğum şiir, yazı vs. Yine bir konu hakkında fikir ve düşüncelerimi rahatça bir sosyal medya platformunda yansıtabilirim. Mahremiyetimi içeren herhangi bir konuyu, olayı, davranışı ise sergilemekten hoşnut olmam... (Ö10, Nisan 2019).

Çalışmaya katılan başka bir öğretmen ise görüşünü şu cümlelerle dile getirmiştir:

...rahatça paylaşabildiğim bilgiler; kişisel olmayan, güncel haberlerle ilgili, remi-özel günlerle ilgili, kitap-manzara-anlık etkinlik bildirimleri, şeklinde yorumlar ve fotoğraflar oluyor. Rahatça paylaşılmayan bilgiler siyasi içerikler, kişisel fotoğraflar, ev-aile yaşantısının paylaşılması... (Ö3, Nisan 2019).

Tablo 7. Sosyal Medya ve Eğitim İlişisine Yönelik Algılar

Tema	f	%	Örnek Cümle
Katkısı yoktur	2	20	"...sosyal medyanın eğitime katkısının olmadığını düşünüyorum" (Ö6).
Muazzam Kaynak	1	10	"...eğitime katkı sağlayacak muazzam bir kaynak..." (Ö3).
Eğitim Bazlı	1	10	"...sosyal medya eğitim bazlı olursa insanlar bilgilenir ve kültürlenir..." (Ö7).
Aktiflik	1	10	"...sosyal medya öğrenciyi eğitime aktif olarak katabilir..." (Ö9).
Faydalıdır	1	10	"...sosyal ağların kullanılması faydalı olabilir..." (Ö2).
Güçlü İlişkiler-Sosyallik	1	10	"...grup çalışması yaparak sosyalleşmesini sağlar, öğretmen-öğrenci ilişkisini güçlendirebilir" (Ö9).

Çekingenlik	1	10	"...bazen öğrenciler sormakta ya da bazı görüşleri ifade etmekte çekingen oluyor. Bu şekilde çekingenlik aşılabılır..." (Ö2).
Esin Kaynağı	1	10	"...sınıfta yaptığım çoğu etkinliklerde sosyal medyada bulunan etkinliklerden esinleniyorum..." (Ö1).
Evdeki Okul	1	10	"...olumlu bir şekilde kullanıldığında ise eve taşınan bir okuldur aslında..." (Ö10).
Toplam	10	100	

Araştırmacılar, katılımcılara dördüncü olarak "Sosyal medya ve eğitimi nasıl ilişkilendirirsiniz?" sorusunu sormuşlar ve cevaplar tablo 7'de verilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler sosyal medya ve eğitimi nasıl ilişkilendirdiklerini sırasıyla; katkısı yoktur, muazzam kaynak, eğitim bazlı, aktiflik, faydalıdır, güçlü ilişkiler-sosyallik, çekingenlik, esin kaynağı ve evdeki okul olarak ifade ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırma kapsamında çalışmaya katılan bir öğretmen sosyal medya ve eğitim ilişkisine yönelik algılarını şu cümlelerle ifade etmiştir:

...bazı sosyal medya platformlarında eğitici ve öğretici videolar paylaşılıyor. Öğretmen olduğum için sınıfta yaptığım çoğu etkinliklerde sosyal medyada bulunan etkinliklerden esinleniyorum. Dolayısıyla doğru kullanımda sosyal medya ve eğitim iç içedir... (Ö1, Nisan 2019).

Bu görüşlere ek olarak çalışmaya katılan başka bir öğretmenin ifadeleri şu şekilde olmuştur:

...kullanmasını bilene gideceği yoldaki yön levhaları, bilmeyene cama sürekli çarpan sinek gibi. Çok fazla bilgi var; videolar, konu anlatımları, e-kitaplar, testler vs. Eğitime katkı sağlayacak muazzam bir kaynak. Ancak dediğim gibi internet kullanımı, bilerek amaçlı kullanım sağlanırsa eğitime katkısı olur. Ters durumda bilgi çağında cahillik sorunu artacak... (Ö3, Nisan 2019).

Araştırmacılar, beşinci olarak katılımcılara "Sosyal medyayı kendi alanınıza ve kişisel gelişiminize yönelik kullanım durumlarınız nedir?" sorusunu sormuşlardır.

Tablo 8. Sosyal Medyanın Alan Ve Kişisel Gelişime Yönelik Kullanımına İlişkin Algılar

Tema	f	%	Örnek Cümle
Mesleki paylaşımlar	6	60	"...facebook'ta meslek alanıma göre paylaşım yapan gruplar, kitap ve yer yorumları ile kişisel gelişimime katkı sağlamak mümkün" (Ö3).
İlham kaynağı	1	10	"...sosyal medya bana ilham veriyor diyebilirim. Böylece kendimi geliştiriyorum" (Ö1).
İletişim ve bilgi paylaşımı	1	10	"...sosyal medyayı, bu yönde velilerle iletişim ve çocuklarla ilgili bilgi paylaşımında kullanıyorum..." (Ö2).
Materyal seçimi	1	10	"...sosyal medyada alanımla ilgili grupları takip ederek, derslerde kullanacağım materyaller hakkında bilgi almaktayım..." (Ö9).
Fikir paylaşımı ve tartışma	1	10	"...düşünce ve fikir paylaşımlarında bulunmak, bir konu hakkında tartışmak diyebilirim" (Ö10).
Toplam	10	100	

Alınan cevaplar analiz edildiğinde çalışmaya katılan öğretmenler kendi alanı ve kişisel gelişimine yönelik sosyal medya kullanımını, mesleki paylaşımlar, ilham kaynağı, iletişim ve bilgi paylaşımı, materyal seçimi ve fikir paylaşımı ve tartışma şeklinde sıraladıklarını tespit etmiştir. Yapılan analizler sonucu elde edilen kodlar tablo 8'de verilmiştir.

Katılımcılardan biri sosyal medyanın alan ve kişisel gelişime yönelik kullanımına ilişkin düşüncesini şu şekilde ifade etmiştir:

...Facebook'ta meslek alanıma göre paylaşım yapan gruplar; Instagram'da pek çok kitap ve yer yorumları ile kişisel gelişimime katkı sağlamak mümkün. Youtube'de bazı kanallar ile yine güncel ve ilginç bilgilere ulaşabilmekteyim. Gelişimime çok katkısı olduğunu düşünüyorum... (Ö3, Nisan 2019).

Bir başka katılımcı bu konuya yönelik görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

...sosyal medyayı kendi ilgi alanımızda kullanırsak ve gelişimize katkı yapacak şekilde yararlanırsak bize fayda sağlar, bilgilerimiz çoğalır, paylaşılır. Ben de kendi alanımla ilgili paylaşılanları okuyup doğru buluyorsam paylaşmaktayım... (Ö7, Nisan 2019).

Araştırmacılar, çalışmaya katılan öğretmenlere altıncı olarak, “Öğretmenler sosyal medyayı nasıl daha verimli kullanabilir?” sorusunu sormuşlardır.

Tablo 9. Sosyal Medyanın Verimli Kullanılmasına İlişkin Öneriler

Tema	f	%	Örnek Cümle
Eğitimsel paylaşım	4	40	“...öğretmenler birbirlerine destek bilgi paylaşımı, etkinlik paylaşımı yaparak verimli kullanılabilir...”(Ö7).
Eğitim sayfaları-Grupları	3	30	“sosyal platformlarda binlerce eğitim sayfaları var. Onları takip etsinler, eğitim-öğretim etkinliklerini kendi sınıflarında uygulansınlar...” (Ö1).
İletişim ve bilgi paylaşımı	2	20	“...bilgi paylaşımı ve velilerle iletişimi daha verimli hale getirebilirler” (Ö2).
Çalışma ve gelişmeler	1	10	“...branşlarına yönelik çalışma ve gelişmeleri takip etmeli...” (Ö3).
Toplam	10	100	

Tablo 9’da verilen sonuçlara göre katılımcıların önerilerini sırasıyla; eğitimsel paylaşım, eğitim sayfaları-grupları, iletişim ve bilgi paylaşımı ve çalışma ve gelişmeler olarak belirttikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden biri bu konuya ilişkin önerilerini şöyle ifade etmiştir:

...insanlara, öğrencilere, topluma yönelik paylaşımlar yapabilirler, Etkinlik sayfaları oluşturabilir, anne baba eğitimi hakkında

paylaşım yapabilir, öğrencinin yaşına uygun kitaplar tavsiye edebilir, veli grubu oluşturarak çocuğun okuldaki hâli ve tutumu hakkında günün değerlendirmesi yapılabilir... (Ö10, Nisan 2019).

Araştırmaya katılan başka bir öğretmen ise konuyla ilgili önerilerini şu cümlelerle belirtmiştir:

...sosyal platformlarda binlerce eğitim sayfaları var onları takip etsinler, eğitim-öğretim etkinliklerini kendi sınıflarında uygulansınlar. Böylece öğrenme ortamları daha güzel olacaktır. Bu uygulamaların paylaşımında sosyal medyanın yeri apayrıdır. Sosyal medyanın kullanılmasında yarar var diye düşünüyorum... (Ö1, Nisan 2019).

Araştırmacılar, son olarak katılımcılara; konuyla ilgili eklemek istedikleri görüş ve önerilerini sormuş ve elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Bu analiz sonucuna göre katılımcılardan iki tanesinin konuya ilişkin görüş ve öneri cümleleri aşağıda verilmiştir:

...eklemek istediğim şey şu; eğer söylediklerim aksine sosyal medya vakit öldürmek amacıyla kullanılırsa ve kontrolsüz biçimde kullanılırsa, faydalı olarak tabir ettiğimiz sosyal medya tahmin edilmesi zor zararlar verebilir (Ö1, Nisan 2019).

...sosyal medya maalesef insanları felakete sürükleyebilir. Bunun için devlet yetkilileri bunu kontrollü bir sisteme çevirmeli, topluma yararlı bir alana dönüştürmeli yoksa birçok alanda sorun yaşanabilir (Ö7, Nisan 2019).

Tartışma

İlgili çalışmada katılımcılar, sosyal medya kavramına ilişkin algılarını 1.iletişim, 2.paylaşım, 3.kişisel bilgi, 4.sanal bilgi, 5.aracı, 6.tehlike, 7.sosyalleşme, 8.dünya, 9.zaman makinası ve 10.hırsız olarak sıraladıkları görülmüştür. Literatür incelendiğinde bazı bilim insanlarının da bunlara benzer sonuçlara ulaştıkları görülmektedir (Büyüksener, 2010; Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010; Kara, 2013; Tiryakioğlu ve Erzurum, 2011). Ayrıca buna ek olarak Tiryakioğlu ve Erzurum (2011) sosyal medyayı; araştırma, eleştirme ve sorgulama yapılan, konu hak-

kındaki görüşlerin belirtildiği ve tartışıldığı, işbirlikli öğrenme ortamı sunan, materyal paylaşımı yapılan, aktüaliteden haber veren, kişi ve grupların izlenmesine ve insanın bulunmak istediği yerde bulunmasına imkân sağlayan bir araç olarak ifade etmişlerdir.

Yapılan çalışmada katılımcıların, sosyal medyanın günlük iletişimdeki yerini; 1.gereklilik, 2.faydalılık, 3.olmazsa olmazlık, 4.vazgeçilmez, 5.toplumsallaşma ve 6.zaman kaybı olarak sıraladıkları tespit edilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde araştırmacıların da benzer kategorilere ulaştığı görülmüştür (Dağhan, Kibar, Çetin, Telli ve Akkoyunlu, 2015; Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010; Vural ve Bat, 2010).

İlgili çalışmada katılımcılar; sosyal medyada rahatça paylaştıkları ve paylaşmaktan çekindikleri bilgileri sırasıyla, 1.özel bilgiler, 2.ev-aile yaşantısı, 3.gezilen yerler, 4.milli-manevi değerler, 5.en olmazlar, 6.iş özeli ve 7.güzel sözler şeklinde belirttikleri görülmüştür. Yapılan literatür taraması sonucunda konuyla ilgili araştırma yapan bilim adamlarının da bu sonuçlara yakın sonuçlar bulduğu görülmüştür (Kara, 2013; Tiryakioğlu ve Erzurum, 2011).

Araştırma kapsamında katılımcılar, sosyal medya ve eğitimi nasıl ilişkilendirdiklerini sırasıyla; 1.katkısı yoktur, 2.muazzam kaynak, 3.eğitim bazlı, 4.aktiflik, 5.faydalıdır, 6.güçlü ilişkiler-sosyallik, 7.çekingelik, 8.esin kaynağı ve 9.evdeki okul olarak ifade ettikleri görülmüştür. İlgili literatür incelendiğinde, araştırmacıların bu bulguları destekler nitelikte sonuçlar ortaya koydukları tespit edilmiştir (Atıcı ve Özmen, 2012; Aydın, 2012; Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010; Kıcı ve Dilmen, 2014; Öztürk ve Talas, 2015; Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015; Yüksel ve Olpak, 2014). Ayrıca yapılan araştırmalar ek olarak Tınmaz (2013); sosyal medyayı kullanışlı bir araç olarak belirtmiş ve sosyal medya uygulamalarının öğretim etkinlikleri alanında ciddi bir kullanım potansiyeli olduğunu ifade etmiştir. Yine sosyal medyanın eğitime destek niteliğinde bir materyal olarak kullanılabileceğini, bireysel farklılık ve eğitim-

de alternatifler oluşturacağını da ifade etmiştir (Tınmaz, 2013).

Araştırmaya katılan öğretmenler kendi alanı ve kişisel gelişimine yönelik sosyal medya kullanımını, 1.mesleki paylaşımlar, 2.ilham kaynağı, 3.iletişim ve bilgi paylaşımı, 4.materyal seçimi ve 5.fikir paylaşımı ve tartışma şeklinde sıraladıklarını, sosyal medyayı daha verimli kullanılması için önerilerini ise sırasıyla 1.eğitimsel paylaşım, 2.eğitim sayfaları-grupları, 3.iletişim ve bilgi paylaşımı ve 4.çalışma ve gelişmeler olarak belirttikleri görülmüştür. Literatüre göz atıldığında buna benzer sonuçta bulgulara rastlanılmıştır (Kıcı ve Dilmen, 2014; Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015). Ayrıca Sarsar, Başbay ve Başbay (2015); eğitimciler ve planlayıcılara bu konuda önemli görevlerin düştüğünü, sosyal medyanın olanakları ve geliştiğinin tanınması gerektiğini, böylece sosyal medyaya karşı olan ilginin öğretmen ve öğrenci bazında eğitime çekmenin de kolaylaşacağını ifade ettiği görülmektedir.

Sonuç

Sosyal medya, günümüz insan ilişkileri düştüğünde günlük iletişimde önemi yadsınamaz bir gerçek haline gelmiştir. İnsanlar birbirleriyle iletişim kurma, fotoğraf ve video paylaşma, aktüel olayları takip etme gibi birçok amaç önderliğinde sosyal medyayı aktif bir biçimde kullanmaktadır. Bu kullanıcı sayısı gün geçtikçe katlanarak artmakta farklı sosyal medya platformları ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla sosyal medyanın diğer tüm alanlarla iç içe olması kaçınılmaz duruma gelmiştir. Bu alanlardan bir tanesi de eğitim alanıdır. Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında insanların bir bölümünün sosyal medyanın eğitimle birlikte duruşunu savunurken, diğer bölümü sosyal medyanın eğitimle birlikte olmaması görüşündedirler. Bu çalışmada; eğitim ve sosyal medya ilişkisini, eğitimin birincil muhatabı olan öğretmenler gözünden incelemek amaçlanmıştır. İncelemeler sonucunda sosyal medyanın doğru kullanımında eğitimde kolaylığı sağlayacağı, yanlış kullanımda ise eğitime ciddi zararlar vereceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca eğitimle ilgili sayfaların yaptığı sosyal medya paylaşımları, sınıf

etkinlikleri, sınıf düzeni gibi konularda öğretmenlerin yararlanabileceği yeni fikirler ortaya çıkarılması ve bu fikirlerin paylaşılması konusunda önemi oldukça büyüktür. Dolayısıyla sosyal medya doğru kullanımda eğitim alanında yol gösterici bir kaynak olduğu ortadadır. Öğretmenlerin alansal gelişimleri yönünden ise sosyal medya; çeşitli platformlardaki bilgilendirici video ve fotoğraf içerikleri, edebi paylaşımlar ve branşlara özgü çeşitli yeni teknikler sunmaktadır. Öğretmenler sosyal medyada hoşuna giden uygulamaları kendi sınıfında öğrenciler üzerinde uygulama imkânı bulmaktadırlar. Ayrıca sosyal medya; öğrencilerin sosyal ve kültürel yönden gelişmesine, iletişim ve etkileşim kurma becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Sosyal medyanın bilgi veya içeriği anlık olarak gruplarla paylaşılmasına olanak sağlaması da sosyal medyanın eğitim alanında kullanılması gerektiğinin bir sonucudur.

Yukarıda ifade edilen tüm bu sonuçlardan yola çıkarak sosyal medyanın eğitim alanında daha verimli kullanılabilmesi için öğretmenlere; 1.sosyal gruplarda öğrenci gelişimini destekleyici paylaşımlar yapmaları, 2.etkinlik zenginliği oluşturacak ilgili sayfalar takip etmeleri, 3.anne-baba eğitimine yönelik içerikler paylaşmaları, 4.öğrencinin bilişsel gelişimine uygun okuma kitapları tavsiye etmeleri, 5.kitap okuma faaliyetleri planlamaları ve takibini yapmaları, 6.velilerle sürekli iletişim içinde olmaları önerilmektedir.

Kaynaklar

- Atıcı, B., & Özmen, B. (2011). Blog kullanımının sınıf topluluğu duygusuna etkisi. *11. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu Proceeding Book., 2, 1408-1413.*
- Aydın, S. (2012). A review of research on Facebook as an educational environment. *Educational Technology Research and Development, 60(6), 1093-1106.* doi: 10.1007/ s11423-012- 9260-7
- Boyd, D. M., Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer Mediated Communication. 13 (1), 210-230*

- Büyüksener, E. (2010) "Türkiye'de Sosyal Ağların Yeri ve Sosyal Medyaya Bakış" inet-tr'09, ss.19-23.
- Creswell, J.W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (3. Baskıdan Çeviri). (Çeviri Editörleri: M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- Dağhan, G., Kibar, P. N., Çetin, N. M., Telli, E., & Akkoyunlu, B. (2015). Öğretmen adaylarının sosyal medya destekli bilimsel iletişimi kullanmaları üzerine nitel bir çalışma. *Türk Kütüphaneciliği*, 29 (2), 258-274.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., & Madran, O. (2010). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı. XV. *Türkiye'de internet konferansı, İstanbul*, <http://www.inet-tr.org.tr> adresinden, 10, 2016.
- Kara, T. (2013). Sosyal medya endüstrisi. *İstanbul: Beta Yayıncılık*, 11.
- Kıcı, D., ve Dilmen, N. E. (2014). Sosyal paylaşım ağlarının işbirlikli öğrenmede kullanımı: bir Facebook uygulaması. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 11 (41), 343-355.
- Küçükali, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı: Atatürk Üniversitesi örneği. *Bartın Üniversitesi İİ BF Dergisi*, 7(13), 531-546.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mestçi, A. (2007). Türkiye internet raporu 2005. *Beykent Üniversitesi Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü*.
- Muslu, G. K., & Bolışık, B. (2009). Çocuk ve Gençlerde İnternet Kullanımı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(5), 445-450.
- Öztürk, M. F., & Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.
- Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörleri: M. Bütün & S.B. Demir.). Ankara: Pegem Akademi.
- Sarsar, F., Başbay, M., & Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecin-

de sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 418-431.

Şener, G. (2009). Türkiye’de Facebook kullanımı araştırması. XIV. *Türkiye’de İnternet Konferansı*, 12-13.

Tınmaz, H., (2013). Sosyal Ağ Web Siteleri ve Sosyal Ağların Eğitimde Kullanımı. Kürşat Çağiltay ve Yüksel Gökteş (Ed.) *Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler* (s. 615 - 630). Ankara: Pegem Akademi.

Tiryakioğlu, F. & Erzurum, F., (2011). Bir Eğitim Aracı Olarak Ağların Kullanımı. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey.

Vural, Z., & Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yasar University*, 5(20), 3348-3382.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, M. ve Olpak, Y. Z. (2014). Facebook’un eğitimde kullanılması: Muhasebe eğitiminde bir uygulama. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 171-186.

İnternet Kaynakları

Bayrak, H. (2019). 2019 Türkiye İnternet Kullanım ve Sosyal Medya İstatistikleri. <https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/> (erişim tarihi: Mart, 2019).

<http://www.boomsocial.com/Facebook/Ulkeler> (erişim tarihi: Mart, 2019).

<http://www.ebizmba.com/articles/social-networking-websites> (erişim tarihi: Mart, 2019).

